

Väylävirastolle

LAUSUNTO

Maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivittäminen

Liikenneoikeusyhdistys ottaa kantaa maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitykseen liikenneoikeuden asiantuntijaorganisaationa todeten, että nopeusrajoituksilla ei ole vaikutusta yhdistyksen omaan toimintaan.

Yleistä

Kiinnitämme huomiota siihen, että liikkumisen vapauteen liittyy myös oikeus riittävään liikkumisnopeuteen. Nopeutta voidaan rajoittaa periaatteessa vain samoilla perusteilla kuin yleensä perusoikeuksia voidaan lainsäätäjän tai viranomaisen toimenpitein rajoittaa.

Perustuslakivaliokunnan perusoikeuksien rajoittamiselle asettamien kriteerien mukaan nopeusrajoitusten tulisi olla 1) yleisesti hyväksyttäviä, 2) painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia, 3) suhteellisuusvaatimuksen mukaisia ja 4) välttämättömiä hyväksyttävän tarkoituksen saavuttamiseksi (esim. *PeVM* 25/1994 vp s.5).

Ajonopeuksien rajoittamista on pidetty välttämättömänä erityisesti liikenneturvallisuuden näkökulmasta, mutta korkeat ajonopeudet lisäävät myös muita haittoja kuten teiden kulumista, melua ja ympäristöpäästöjä. Toisaalta korkeitakin nopeuksia tarvitaan liikennejärjestelmän taloudellisuus- ja saavutettavuustavoitteiden toteuttamiseksi. Eri suuntaan olevien tavoitteiden kesken on löydettävä optimaaliset toteutukset.

Liikenneoikeuden näkökulmasta ongelmallisia ovat ne hyvillä ja suorilla tieosuuksilla olevat alhaiset rajoitukset, joita liikenneympäristö ei tue ja joita ei sen vuoksi noudateta. Mitä vähemmän rajoitusten perusteita ymmärretään, sitä enemmän niitä rikotaan. Mitä enemmän rikotaan, sitä enemmän rikkomuksia jää valvonnasta huolimatta sanktioimatta vähentäen siten sanktiojärjestelmän uskottavuutta.

Vastauksia esitettyihin kysymyksiin

Mitä mieltä olette liikenneturvallisuuden parantamisesta nopeusrajoituksia muuttamalla? Millaisia muita keinoja ehdottaisitte ajatellen myös rajallisia rahallisia resursseja väyläverkon kehittämiseen?

Nopeusrajoituksen alentaminen merkitsee, että osa aiemmin sallituista ajonopeuksista sanktioidaan, mikä edellyttäisi yleisiä kriminalisointi- ja perusoikeuksien rajoitusperusteita, kuten hyöty- / haittapunnintaa.

2.7.2024

Ultima ratio -periaatteen mukaisesti ohjeessa tulisi kiinnittää huomiota myös vaihtoehtoihin ja nopeusrajoitusta tukeviin liikenneympäristön parantamista koskeviin ratkaisuihin. Sellaisia voisivat olla esimerkiksi leveäkaistateiden varustaminen kahdella rinnakkaisella keskiviivalla.

Nopeusrajoituksen alentaminen ei voi perustua pelkästään tien leveyteen vaan edellyttää myös tietoa tieosuuden liikennemääristä, raskaan ja kevyen liikenteen osuuksista, risteyksistä ja onnettomuushistoriasta. Esimerkiksi 100 km/h rajoituksen alentaminen 20 km/h ei vaikuta mitenkään kuorma-autoliikenteen nopeuksiin.

Miten maanteiden nopeusrajoitukset tukevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamia tavoitteita ja alueenne liikennejärjestelmän kehittämisen suunnitelmia?

Tiukemmat nopeusrajoitukset alentavat keskinopeuksia ja siten lähtökohtaisesti parantavat liikenneturvallisuutta, mutta samalla ne kuitenkin lisäävät ylinopeuksia ja ohituksia. Ylinopeudella ajavat ja tiukoissa tilanteissa ohittavat ajoneuvot puolestaan aiheuttavat suurempaa vaaraa kuin rajoitusten mukaan ajavat ajoneuvot.

Muita huomioitasi, mitä?

Lähtökohtaisesti pidämme nykyistä nopeusrajoitusjärjestelmää hyvänä, sillä siihen on sopeuduttu. Laajalla vähäliikenteisten teiden nopeusrajoitusten alentamisella tuskin saataisiin aikaan merkittävää liikenneonnettomuuksien vähenemistä.

Muistiosta ei käy selvästi ilmi, onko tarkoitus alentaa 100 km/h rajoituksia vai nostaa 80 km/h rajoituksia 90 km/h arvoon, vai tehdä molempia. Joka tapauksessa 90 km/h tiekohtainen rajoitus merkitsee, että raskaan liikenteen ohittaminen 10 km/h nopeuserolla on vaarallista ja usein mahdotonta.

Esitetyistä muutosvaihtoehdoista kannatamme liikenneoikeudellisin perustein vaihtoehtoa 3. Pilottikohteena voitaisiin kenties harkita 100 km/h nopeusrajoituksen alentamista 80 km/h rajoituksen sijasta arvoon 90 km/h.

Risto Tuori
puheenjohtaja